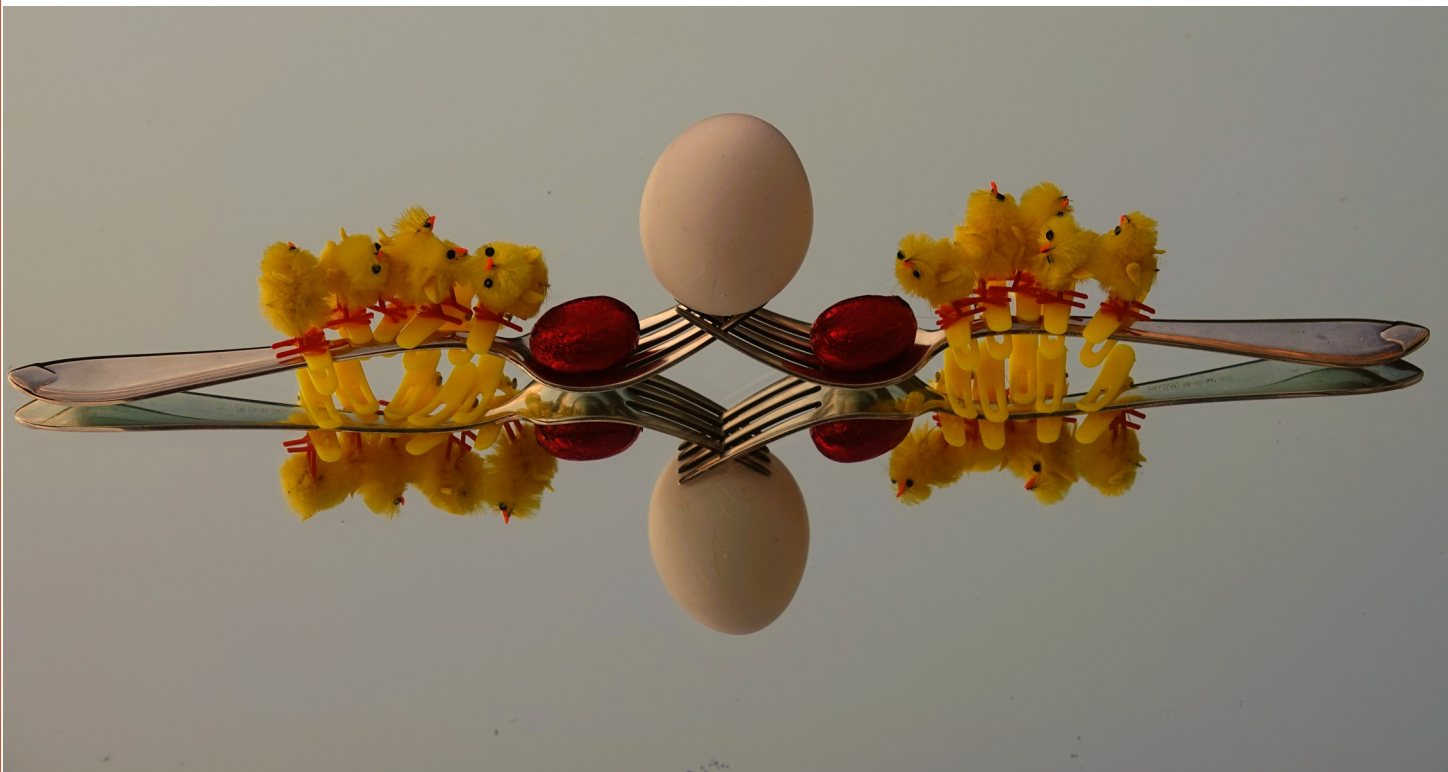

NIEUWSBRIEF KBO

KBOEDE
senioren doen mee!

afdeling Ede

Jaargang 32, nr. 4 april 2025

In dit nummer:

Colofon	2
Voorwoord	3
Bericht van het bestuur	3
Van de redactie	3
Pastorale bijdrage	4
O&O buffet en programma	5
Fietshelm kortingsactie	6
Bespreek het samen	6
Terugblik lezing slaapcoach	7
Auschwitz	8
Maximiliaan Colbe	9

Interessante informatie:

Rijhulpen in auto's	9
Kasteel Rosendael	10
Kleding repareren	11
Activiteiten 80 jaar bevrijding	11
Samen uit eten vervalt deze keer	11
AOW en spaargeld	12
Lezing bestaanszekerheid	12
Parkeren, parkeerschijf/Picco Bello	13
Waterpolo op de evenaar	14
Vogels spotten	15
Sjaals, sjaals	15

Colofon

Voorzitter Ap Dominicus
t. 0318-79 51 43
email: abdominicus1@gmail.com

1° Secretaris
Adri Koch t. 0318-65 03 68
email: secretaris@kbo-ede.nl

2° Secretaris/Notulist
Erica Kuijper t. 06-54 66 42 06
email: erica.kuijper@kpnmail.nl

1° Penningmeester
Gijsbert van Ingen t. 06-47 55 22 32
email: penningmeester@kbo-ede.nl

Kandidaat 2e Penningmeester
Just Hageman t. 06 21 29 21 96
email: justhageman@gmail.com

Rekeningnummer voor contributie
en giften

NL02 INGB 000 41 76 610
t.n.v. KBO voor Senioren afd.
Ede-Bennekom

Pastoraal adviseur
Em. pastor Hans Lucassen

Ledenadministratie
Charles Slangen t. 06-27 09 17 46
email: ledenadministratie@kbo-ede.nl

Commissie Ontwikkeling &
Ontspanning (O&O)
Coördinator Trudy v. Schoonhoven
t. 0318-64 59 09 / 06-46 89 94 88
email:
trudyvanschoonhoven@planet.nl

Coördinator bezorging
Ons Magazine en KBO Nieuwsbrief
Ton Kalfs
t. 06-46 71 20 01
email: ton.kalfs@planet.nl

Belastingsservice Ouderenbonden
Coördinator a.i.: email:
abdominicus1@gmail.com

Ouderen Adviseur (OA) en Wet
Maatschappelijke Ondersteuning
(WMO)
Frans Bik t. 0318-84 29 92
email: fransbikkel1@gmail.com

Ouderen Adviseur (OA)
Mia de Munnik t. 06-57 24 96 82
email: miademunnik@chello.nl

Coördinator Zorg & Welzijn +
Haal en breng service
Thijs Waasdorp
0318-631 256 of 06-53 79 18 54
email: m.waasdorp@chello.nl

Coördinator PC hulp
Jan Kemman t. 06-38 48 41 12
email: j.kemman@chello.nl

Beheer website en facebook
Annelies Tax t. 0318-61 77 93
email: webmaster@kbo-ede.nl

Redactie Nieuwsbrief
Redacteur Fred Deuning
t. 06-38 15 52 96
email: jefdeuning22745@freeler.nl
+ kbonieuwsbrief@gmail.com

Corrector Mary-Ann Borggreve
Vormgever Erica Kuijper

Deze Nieuwsbrief kunt u ook lezen op onze website www.kbo-ede.nl

Facebook www.facebook.com/KBO-Ede-897647640335670/

Volgende kopij uiterlijk inleveren 7 april 2025

Voorwoord

Het is voor ons allen afwachten, wat zowel de regering als de Gemeente Ede in hun voorjaarsnota voor boodschap brengen. De huidige coalitie heeft de Gemeentes meegedeeld, dat er in 2026 minder geld van het Rijk in de gemeente kassen komt. Alom spreekt men over het ravijnjaar 2026

Alle gemeentes hebben te maken met bezuinigingen. Het is niet te doen met hier en daar een klein beetje af te halen (de zogenaamde kaasschaafmethode). Het grote mes moet er aan te pas komen.

Neem een kijk op het wereldtoneel en het lijkt erop, dat de problemen groter worden. Defensie uitgaven worden verhoogd en de verdeeldheid binnen de NAVO tussen Amerika en Europa is helaas groter geworden. Dit alles maakt het er niet gemakkelijker op.

Het zal een moeilijke tijd worden voor alle mensen en zeker voor hen, die al in financiële moeilijkheden zijn geraakt door de oplopende kosten van levensonderhoud.

KBO-EDE is aangesloten bij de **ENVO** (Edes Netwerk Vrijwillige Ondersteuning). Bij de ENVO zijn veel

vrijwillige organisaties aangesloten, die actief zijn met ondersteunen van mensen, waarvoor het allemaal moeilijk is. Dit is zogenaamde informele zorg. Dat betekent ontlasting van de formele zorg. Beperking van de zorgkosten doordat men minder of later gebruik maakt van de formele zorg. Dit zorgt voor een enorme besparing in de professionele zorg, zowel in menskracht als in financieel opzicht. De ENVO gaat de gemeente Ede een brief sturen waarin wordt uitgelegd, wat de ENVO doet. Bij deze brief wordt een financieel plaatje toegevoegd.

Wij hopen vurig, dat deze bijzonder duidelijke brief, de gemeente doet besluiten om juist het vrijwilligerswerk op dit gebied te sparen of zoveel mogelijk te sparen. Wij wachten het totale plaatje af en weten over ongeveer 3 maanden wat ons te wachten staat.

Ap Dominicus, voorzitter

Bericht van het bestuur

CONTRIBUTIE 2025

In de nieuwsbrief van maart jl. is ook uw factuur gevoegd voor de contributie over 2025 (€ 27,50 per jaar voor een alleenstaande en € 48,00 per jaar voor een echtpaar of samenwonenden).

Wij wensen u allen een vrolijk en gezegend Pasen!

Van de redactie

Onze oproep in de Nieuwsbrief van februari voor een leuke of mooie foto voor ons voorblad heeft jammer genoeg tot op heden geen bijdrage opgeleverd. Wel hebben we 2 artikelen ontvangen voor plaatsing in deze nieuwsbrief. Hartelijk dank hiervoor.

Wij vinden het belangrijk om inbreng van onze leden te ontvangen en hopen dat meer leden 'in de pen willen klimmen'. Mailadres: kbonieuwsbrief@gmail.com

Pastorale bijdrage Pelgrims van hoop

Het jaar 2025 is een bijzonder jaar in de Katholieke Kerk. Het is namelijk een 'Heilig Jaar' of 'Jubeljaar'. Een unieke gebeurtenis, want het vindt doorgaans maar één keer in de 25 jaar plaats. Paus Franciscus nodigt wereldwijd iedereen uit om in 2025 'pelgrims van hoop' te worden. Zo'n Jubeljaar begint in de RK kerk met het openen van de 'Heilige Deur' in de Sint-Pietersbasiliek in Rome. Deze Deur is op Kerstavond 2024 geopend als officiële start van het Jubeljaar 2025. In bisdommen wereldwijd is dit Jubeljaar geopend op zondag 29 december 2024. Paus Franciscus heeft ons het thema 'Pelgrims van hoop' meegegeven.

Het Jubeljaar zal uiteindelijk weer worden afgesloten op zondag 28 december 2025. Op die dag sluiten de 'Heilige Deuren' in de Sint-Jan van Lateranen, Santa Maria Maggiore en Sint-Paulus buiten de Muren. Daarna volgt op 6 januari 2026 (Epifanie) de 'Heilige Deur' in de Sint-Pieter als officieel einde van het Jubeljaar.

Wat is een Jubeljaar?

Een Jubeljaar of Heilig Jaar is een groot internationaal themajaar, waarin barmhartigheid, verzoening en vergeving van schulden centraal staan. Bij een Jubeljaar horen van oudsher allerlei tradities, zoals een pelgrimstocht naar Rome en het passeren van de 'Heilige Deuren' in de grote basilieken daar.

In de kern is een Jubeljaar vooral een jaar waarin mensen worden aangespoord om terug te keren naar de fundamenteën van hun geloof en naar onderlinge solidariteit. Het is een jaar van het herstellen van relaties tussen mensen en ieders eigen relatie met God. Een Jubeljaar is ook een oproep tot bekering: het is een gelegenheid om eens goed naar je eigen leven te kijken en God te vragen je te begeleiden op de weg naar heel worden. In een Jubeljaar spelen woorden als hoop, gerechtigheid, toewijding, dienstbaarheid en vredelievendheid een belangrijke rol. Bovenal staat in het Jubeljaar de ontmoeting met de boodschap van Christus centraal.

Joodse oorsprong

De traditie van Jubeljaren gaat terug tot het Oude Testament. De Wet van Mozes (Thora) schrijft voor om elk zevende jaar een sabbatjaar te houden. Dit was gerelateerd aan de agrarische samenleving van destijds: zes jaar werden de akkers bebouwd en in het zevende jaar bleef de grond braak liggen om tot rust te laten komen. Het zevende jaar was ook het moment om schulden kwijt te schelden. Na zeven keer zeven jaar (= 49) volgde in het vijftigste jaar een Jubeljaar. "Dat vijftigste jaar moet een heilig jaar zijn: dan moet u in het land afkondigen dat alle bewoners hun slaven vrijlaten. Het moet een 'jobeljaar' voor u zijn" (Leviticus 25,10). Het was een jaar om gronden aan de oorspronkelijke eigenaar terug te geven en om slaven vrij te laten.

Jobeljaar

Een 'jobel' of 'yobel' is het Hebreeuwse woord voor de ramshoorn, waarmee in het oude Israël een 'jobeljaar' werd aangekondigd. Ons woord Jubeljaar is hiervan afgeleid. In de Middeleeuwen is de oude traditie van joodse jobeljaren door de Katholieke Kerk overgenomen. Het eerste Heilig Jaar werd in 1300 uitgeroepen door paus Bonifatius VIII. Sindsdien vinden ze regelmatig plaats. Eerst om de 50 jaar, later om de 33 jaar en sinds 1470 om de 25 jaar. De kern is nog steeds hetzelfde als in het oude jodendom: het is een jaar om schoon schip te maken, om schulden kwijt te schelden en ook om eigen fouten onder ogen te zien en opnieuw te beginnen.

Een 'Heilige Deur' passeren, is niet zomaar een manier om een kerk binnen te gaan. Het is een geloofshandeling die een overgang symboliseert. Elke pelgrim die door een 'Heilige Deur' naar binnen gaat, kan aan de woorden uit het evangelie van Johannes denken: "Ik ben de deur; wie door Mij binnenkomt zal gered worden" (Johannes 10:9). Het gebaar drukt de beslissing uit om Jezus – de Goede Herder – te volgen en zich door hem te laten leiden.

Pelgrims van hoop

Paus Franciscus heeft als motto aan het Jubileumjaar 2025 meegegeven: 'Pelgrims van hoop'. Dit thema drukt uit dat we allemaal als pelgrims onderweg zijn naar de Eeuwige. We mogen in ons leven altijd de hoop vasthouden dat we ooit bij Hem/Haar onze eindbestemming vinden. Christelijke hoop is daarom een heel positieve manier van in het leven staan. Het glas is nooit halfleeg, maar altijd halfvol, omdat we weten dat we worden geleid. Christelijke hoop is ook een oproep om niet stil te blijven zitten, maar als pelgrims in beweging te komen en die hoop aan anderen door te geven. Het is een uitnodiging aan ons, aan de wereld, aan de wereldleiders om te werken aan verzoening, aan kwietschelding van schulden, aan de toekomst van een bestaansbare aarde voor ieder volk, voor iedere mens, zonder uitzondering.

Em. Pastor Hans Lucassen (met dank aan par.service bisdom)

Commissie O&O Aziatisch buffet: woensdag 16 april te 17.00 uur

Dit jaar hebben we een buffet besteld bij Chinees Restaurant 'New Garden'.

Dag en datum: woensdagavond 16 april 2025

Locatie: De zaal van appartementencomplex 'de Bosroos' - hoek rotonde Proosdijerveldweg/Veenderweg, ingang aan de Rozenlaan.

Aanvang: 17.00 uur. Zaal open: 16.30 uur.

De kosten voor het buffet: € 19,00 per persoon inclusief 2 consumptiebonnen.

Als u van plan bent deel te nemen aan dit Aziatisch buffet vragen wij u dit bedrag vóór **maandag 7 april** a.s. over te maken naar bankrekeningnummer: **NL02 INGB 0004 1766 10** t.n.v. KBO voor Senioren Ede-Benekom onder vermelding van Buffet KBO woensdag 16 april 2025.

Aanmelden voor het buffet kan tot uiterlijk maandag 7 april bij: Trudy van Schoonhoven, bij voorkeur per email: trudyvanschoonhoven@planet.nl of telefonisch: 0318-645909 **tussen 17.00 en 18.00 uur**.

Dieetwensen graag doorgeven bij aanmelding.

Wij hopen velen van u te mogen ontmoeten bij het buffet. We hebben plaats voor maximaal 50 personen.

VOL = VOL Wacht niet te lang met inschrijven! **Na betaling is uw aanmelding definitief.**

U wordt ontvangen bij aankomst en kunt u een drankje meenemen naar de tafel.

Trudy van Schoonhoven

Programma O&O

Het programma ziet er als volgt uit voor de komende maanden:

16 april Aziatisch Buffet Let op: 17.00 tot 19.00 uur. Alleen na betaling.

21 mei Nog niet bekend

18 juni Fietstocht

20 augustus Verjaarsfeest van de 80- en 90- jarigen dit jaar. Alleen op uitnodiging

17 september Bingo

15 oktober Lezing over Alzheimer

Vanaf 5 november 2025 tot en met 18 februari 2026 vinden bijeenkomsten plaats in het kader van het 40-jarig jubileum. Over enige tijd zullen wij u hierover informeren.

Noteer vast deze data in uw agenda. Wij verwelkomen u graag!

Trudy van Schoonhoven

Fietshelm kortingsactie start op de dag van de fietshelm 16 april 2025

Bron: Sportservice De Vallei

Veilig fietsen

Fietsen is leuk en het helpt u ook nog eens om langer, gezond, sociaal actief én zelfredzaam te blijven. Als u geniet van een fijne fietstocht of onderweg bent voor een boodschap dan staat Veiligheid voorop. Daarom willen we graag het belang van het dragen van een fietshelm onder de aandacht brengen. Het dragen van een fietshelm beschermt uw hoofd bij een val, wat van groot belang is bij het voorkomen van ernstig letsel.

De fietsongelukken bij senioren zijn heel vaak eenzijdig (55%) maar in bijna de helft van de gevallen is een ander betrokken bij het ongeval. Fietsen is een gezonde en fijne manier van bewegen, maar veiligheid gaat hand in hand met plezier. Een fietshelm biedt de bescherming die u nodig hebt om zorgeloos te blijven fietsen. Wist u dat het dragen van een fietshelm het risico op dodelijk hoofd- en hersenletsel met 71%

(SWOV 2021) vermindert?

Het risico op ernstig hoofd- en hersenletsel daalt met 60%. Door het dragen van een fietshelm kunt u langer blijven genieten van uw fietstochten in de natuur of naar familie en vrienden.

Wie **vanaf woensdag 16 april 2025** een goedgekeurde fietshelm bij een van de deelnemende fietswinkels koopt, krijgt **20 euro korting**.

Men kan vanaf 16 april gelijk bij de deelnemende rijwielhandelaren terecht. Zodra we de lijst hebben wie er allemaal meedoen, zullen we dat op de website plaatsen. Dit zal begin april zijn. Men kan dat dan vinden op www.sportservicevallei.nl/doortrappen.

De fietshelmkortingsactie wordt uitgevoerd vanuit het programma 'Doortrappen', in opdracht van de provincie Gelderland. Met deze actie wil men dat o.a. de oudere fietser zo lang mogelijk veilig kan fietsen. Zet 'm op en fiets veilig!

Kirsten Veldhuizen – de Bruin, Buurtsportcoach

Bespreek het samen

In de maand april kunt u weer interessante activiteiten bezoeken van Bespreek het Samen.

- Op 6 april wordt een bijzonder dubbelconcert uitgevoerd: Het kleinkoor en het projectorkest van Bespreek het Samen presenteren dit samen. Tijdens de uitvoering zal het orkest de 9e symfonie van Anton Dvorak, 'Uit de Nieuwe Wereld' ten gehore brengen. Laat u deze avond meevoeren door deze prachtige muziek. Het wordt voor u gespeeld op zondag 6 april om 20.00 uur in de Beatrixkerk. De uitvoering is in handen van Myra van der Jagt en Arjen Threels.
- Op dinsdagavond 22 april zal ds. Caroline Oosterveen u mee nemen door 'Schilderijen lezen vanuit het perspectief van hoop'. Lezen, dat is met je ogen iets bekijken en in je gedachten en hart opnemen. Daarbij de mogelijkheid om ter afsluiting van de avond iets te vertellen over een schilderij dat bij je thuis hangt, of waar je aan denkt bij hoop, een die je hoopvol raakt. Neem het gerust mee. Deze avond is om 20.00 uur in de Gereformeerde kerk PKN Lunteren, Oranjestraat 31.
- Op zondag 27 april wordt een Stiltewandeling gehouden. We wandelen in stilte, zodat al onze aandacht kan uitgaan naar wat de natuur ons biedt of naar wat er in onszelf opkomt. Op bepaalde momenten pauzeren we om een tekst te beluisteren of om een kort individueel meditatiemoment te beleven. De wandeling wordt begeleid door Truus van Otterloo en Jetty van den Berg.

Kijk op www.bespreekhetsamen-edo.nl om de activiteiten te bekijken en om (indien mogelijk) nog aan te melden.

Anneke Otten

**BESPREEK
HET SAMEN**

Terugblik lezing slaapcoach

Woensdag 19 februari werden wij 'wakker' gehouden door een lezing van Elisa Schoenmakers. Zij is oefentherapeut Cesar en slaapcoach-/therapeut.

Zij gaf ons die middag informatie hoe het komt dat slapen soms moeilijk gaat en tips hoe wij dit kunnen verbeteren. Ze vertelde dat ons bioritme, nou eenmaal het slapen verandert naarmate we ouder worden. Dit begint al rond het 30^e-40^e levensjaar, aldus Elisa.

Nou dan zijn we al een eindje op weg. Vooral de diepe slaap neemt kwalitatief en kwantitatief af. De REM (droom)slaap blijft tot op hoge leeftijd aardig constant. Van een slaapprobleem spreek je als het minimaal 3x per week, minimaal 3 maanden voor komt en je er overdag hinder van ervaart.

Het kan zowel psychische als fysieke oorzaken hebben. Gedachten komen vaak 's nachts in alle hevigheid naar boven. Het vraagt een bewuste 'mindset' hier NIET in de nacht mee bezig te gaan. Leg desnoods een schriftje naast het bed, noteer het onderwerp en ga met je gedachten naar het hier en nu. Je ligt in bed, concentreer je op je ademhaling, ontspannen/loslaten van spierspanning. Het luchtig omgaan met een nachtje niet kunnen slapen, gaf Trudy mooi aan, 'dan slaap ik morgen vast beter'.

Effecten van donker en licht hebben invloed op onze melatonine aanmaak. Van belang voor de slaap en het ontspannen wordt afgeraden Tv of telefoon te kijken in bed.

De invloed van chronische pijn kan mentaal een negatief effect hebben. Het bed wordt dan geassocieerd met pijn krijgen. De bank in de kamer wordt dan soms het

alternatief. Het her-programmeren van het brein is van belang om het bed weer als positieve slaapplek te gaan zien. Pijnmedicatie kan hierbij ondersteuning bieden, uiteraard in overleg met de huisarts. Het geven van slaapmedicatie wordt alleen tijdelijk gedaan. Het werkt nl. verslavend, het versuft en maakt kans op vallen groter. Elisa noemde verschillende medische oorzaken van slechter slapen: apneu, parkinson, dementie, tinnitus, rusteloze benen. Al deze mogelijke oorzaken zijn van belang om met de huisarts te bespreken.

Cafeïne is algemeen bekend als slaapverstoorder, maar 'het slaapmutsje' van alcohol gaat niet op (= ook een slaapverstoorder). Gezonde leefstijl, voeding, regelmatig bewegen (kan ook op een stoel) en frisse lucht, zijn van belang voor een goede slaap. De 3 R-en, rust, reinheid en regelmaat zorgen voor goede slaapbalans.

Uiteraard zal Elisa ons vast ook in haar praktijk kunnen helpen met praktische tips en/of oefeningen.

Trudy had nog 2 prachtige gedichten over de slaap (zie onder deze tekst).

Het was ondanks het 'slapeloze' onderwerp een gezellige middag met hapje en drankje. **Hartelijk dank Elisa!**

Marjan Frehe

Het stormt in mijn hoofd
Ik kan er niet van slapen
Al uren ben ik bezig
Gedachten op te rapen
Zoekend naar de juist plek
Lig ik maar te malen
Waardoor ik onbewust
Het proces steeds blijf herhalen
Onrustig wacht ik
Tot de wind gaat liggen
En de storm verdwijnt
Pas dan ontdek ik dat het licht is
En de zon al lang weer schijnt

Wakker

Als je in je bed ligt
En je kunt niet slapen
Knijp dan je ogen dicht
En tel je zachtjes schapen?
En slapeloze schapen ...
Wie kan mij dat vertellen?
Gaan slapeloze schapen
Zachtjes mensen tellen?

© Mieke van Hooff

Auschwitz

In april is het 80 jaar geleden dat de omgeving van Ede bevrijd werd. Overal zijn herdenkingen.

Zo was er eind januari een grote herdenkingsbijeenkomst om de Holocaust te herdenken. Dat gebeurde in Auschwitz, waar op 27 januari 1945 het kamp bevrijd is door het Russische leger.

Op 1 februari zijn Theo en ik met een busreis naar Polen gegaan, waar we op 4 februari kamp Auschwitz hebben bezocht.

De reis werd verzorgd door een organisatie, die zich toelegt op herdenkingsreizen met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog.

Onze reis ging niet alleen naar Auschwitz, maar onder andere ook naar Buchenwald en Dresden.

Voor ons zou ik het een pelgrimsreis willen noemen. Het was namelijk een reis naar een plaats met een speciale betekenis.

De oma van Theo was namelijk Joods en heeft in de oorlog met de Jodenster opgelopen. Door een wonder is zij niet opgepakt. Zij en ook haar dochters, waaronder de moeder van Theo zijn ontsnapt aan dit verschrikkelijke oord.

Het is niet in te denken dat mensen bedacht hebben hun medemensen uit te moorden op een zo georganiseerde manier als daar gebeurd is.

Wat ziet u als u nu naar Auschwitz gaat. Allereerst de beroemde poort met het opschrift 'Arbeit macht frei'. Die hebben wij niet gezien, want de tent waar de grote herdenking was geweest, stond er nog. Verder wemelt het er van de bezoekers, waaronder veel schoolklassen. Het eerste deel van het terrein zijn stenen gebouwen, want voor de oorlog was hier een kazerne van het Poolse leger.

In deze gebouwen zijn allemaal tentoonstellingen met foto's en voorwerpen. Je ziet hier onder andere een stukje van de magazijnen van weleer met allemaal schoenen, maar ook stapels koffers en brillen. Hierna ga je verder en kom je op terreinen, waar nog wat barakken

staan, die destijds door gevangenen zijn gebouwd. Daarna vooral grote lege terreinen en dan een paar kilometer verder is de uitbreiding van het kamp, namelijk Birkenau. Hier is het echte vernietigingskamp. Hier stonden de gaskamers en de crematoria. Alles is door de Duitsers opgeblazen voordat de geallieerden kwamen.

Er rest ons alleen maar verbazing over dit alles.

Een van onze reisleiders had het volgende gedicht gemaakt en heeft dat bij het monument, waar je kunt gedenken voorgelezen.

Mannen, vrouwen en kinderen allemaal moesten ze op transport.

Aangekomen bij een van de kampen werden ze bruut uit elkaar gesjord.

Stoffelijke overschotten in gestreepte pyjama's liggen op de grond.

Iedereen wist dat hen een vreselijke toekomst te wachten stond.

Koffers werden afgenomen, stemmen van geliefden gingen op in de wind.

Ze moesten naar de sauna's en wisten niet wat er zich achter die deur bevindt.

De meeste werden direct vermoord door het gas.

Andere moesten zien te overleven, voor hen voelt het alsof het gisteren was.

Zij die eraan zijn ontkomen, de nachtmerrie die de Holocaust heet.

Bij hen is de ziel volledig versteend.

Hun glimlach werd door die tijd van hen ontnomen.

Zij moeten nu proberen elke dag zonder geliefde door te komen.

Dan rest ons nog maar 1 plicht, aan alle mensen van welk ras en geloof dan ook.

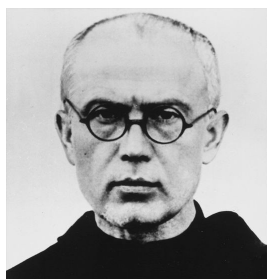
Dat de herinneringen aan deze gruweldaden NOOIT zullen verdwijnen en opgaan in rook.

Mary-Ann Borggreve

Maximiliaan Colbe

Tijdens onze dag in Auschwitz kwamen we ook in de 'gevangenis' van Auschwitz. Tja, ook in een concentratiekamp kun je je misdragen. Hier zijn diverse cellen, waar gevangenen zo'n twee weken werden opgesloten om aan de hongerdood te overlijden.

Priester Maximiliaan Kolbe had zich aangemeld voor deze straf om zo een medebewoner van het kamp te redden. Er was een ontsnapingspoging geweest en een aantal mannen moesten als straf daarvoor sterven. Een van hen was een jonge man met een gezin. Kolbe ging in zijn plaats.

Wat beschrijft de verbazing van de bewakers toen Kolbe niet stierf in de cel. Hierna is hij overleden door een injectie recht in zijn hart. Dit verhaal heb ik toen ik nog catechese gaf aan de kinderen verteld als buitengewoon voorbeeld van het navolgen van Christus.

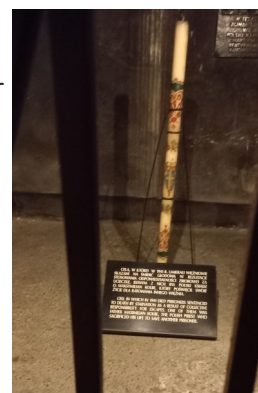
In 1982 is Kolbe heilig verklaard. De man in wiens plaats hij de cel in ging heeft Auschwitz overleefd en is hierbij

aanwezig geweest.

In het gevangenisblock is een cel, waar een paaskaars staat ter herdenking. Ik vond het mooi, dat ik die heb kunnen zien.

Op YouTube en via Google is er veel te weten te komen over Kolbe. Opvallend vind ik de overeenkomst met Titus Brandsma. Beiden werden veroordeeld in het Derde Rijk voor hun journalistieke werk.

Mary-Ann Borggreve

Rijhulp in uw auto praktisch en/of vervelend?

Vanaf 2024 moeten alle nieuwe auto's die worden afgeleverd over de volgende rijhulpsystemen beschikken. ADAS-systemen worden ze genoemd: Advanced Driver Assistance Systems. Dit zijn bijvoorbeeld systemen die de vermoeidheid herkennen, zorgt dat je binnen de rijbaan blijft (Lane Assist), je snelheid herkent (intelligente snelheidsassistent) en noodrem-assistent (Front Assist).

De rijhulpen worden ingeschakeld zodra u gaat rijden. Sommige bestuurders vinden de meldingen 'bemoeizuchtig' en te veel van het goede. Het is mogelijk sommige uit te zetten, maar dat kan niet permanent en wordt afgeraden. Bedoeling is dat de systemen het autorijden veiliger en gemakkelijker maken.

Polis van uw auto naslaan over uitzetten van rijhulpsystemen

Bent u strafbaar en nog wel verzekerd wanneer u de verplichte rijassistentiesystemen uitschakelt? Mocht u brokken maken, terwijl een rijhulp in uw auto is uitgeschakeld, dan kunt u daar namelijk problemen mee krijgen, wanneer de politie constateert dat dat het geval is. Ook kunt u dan problemen krijgen met uw verzekering. Sla uw polis hierop na.

Ik heb dat pas ook gedaan maar geen informatie hierover kunnen vinden.

Het is wennen aan piepjes en bliepjes. Zelf vind ik het wel prettig gewaarschuwd te worden als ik bijvoorbeeld net iets te hard rijd. Dat doe ik natuurlijk bijna nooit want een bekeuring is altijd zonde van je geld.

Erica Kuijper

Het is met nieuwe ideeën als met nieuwe schoenen: men heeft er in het begin meer last dan gemak van (C. Buddingh)

Dagje uit naar Kasteel Rosendael

Zondag 23 februari moest Theo orgelspelen in de Oud Katholieke kerk in Arnhem.

Na afloop van de dienst en het koffiedrinken bleek het zonnetje heerlijk te schijnen.

Dit maakte dat we uit de kerk niet naar huis gingen maar naar Rozendaal.

Het kasteel en het park lagen er schitterend bij.

Na het regelen van de toegang kregen we een rood bandje om. Ik kreeg hier wel even het idee, dat ik op een festival was.

Helaas gingen de aangekondigde rondleidingen niet door. Dat bleek niet zo erg want je kon op je telefoon allerlei bijzonderheden van de diverse kamers downloaden via een scan. Verder waren er overal in het kasteel suppoosten in prachtige ouderwetse kostuums aanwezig aan wie je van alles kon vragen.

Wat een hoeveelheid schilderijen en prachtige voorwerpen. Het is niet te geloven dat hier gewoon geleefd werd. Je moet meteen denken aan tv series

Kasteel

In Gelderland vind je kastelen.
Ga kijken! 't Is aan te bevelen:
voornaam en heel oud
en meestal ook koud!
Maar fraai, om je ogen te strelen.

't Zijn huizen vol pracht en vol glorie,
altijd met een rijke historie.
Een landgoed erbij
en een knecht in livrei.
Het kon maar niet op! Potjandorie

Je leest er vaak over in boeken.
't Is mooier om te bezoeken.
Neem nu "Rosendael",
dat heeft 't helemaal!
Je koopt er zelfs koffie en koeken.

Theo Borggreve

zoals Downton Abbey.

Na de wandeling in het kasteel zijn we het park in gelopen. Wat een prachtige bomen zie je daar. Helaas zijn daar een aantal bijzonderheden pas na 1 april te zien. Nu zie je van alles in plastic gehuld van wege bevroeringsgevaar.

Dat gaat dan onder andere om de schelpengalerij en de bedriegertjes. Voor Theo en mij zijn de Bedriegertjes een herinnering aan onze lagere schooltijd van lang geleden. Toen ging je op schoolreisje naar de Bedriegertjes. Van een van de suppoosten hoorden wij dat er in een depot allerlei schelpen liggen, die ten onrechte door mensen op vakantie zijn meegenomen en op Schiphol zijn ingenomen. Deze schelpen mogen gebruikt worden om beschadigingen aan de schelpenwand te herstellen.

We zullen komende zomer dus nog een keer terug moeten gaan. Al met al een aan te bevelen uitje.

Mary-Ann Borggreve

Kleding repareren

Bij kleding reparatie denk je aan een rits inzetten of een knoop aanzetten. In ieder geval aan naald en draad als hulpmiddel om het gewenste resultaat te bereiken. Sommige mensen zijn heel handig met naald en draad. Andere besteden dergelijke klussen uit en gaan bijvoorbeeld naar een kleermaker.

Nu ging het bij ons thuis anders. Het bewuste kledingstuk was nog helemaal heel, maar er was wel wat aan de hand.

Toen het uit de was kwam zat er in de zwarte trui een klein bruinig vlekje. Overnieuw wassen hielp niet, ondanks het gebruik van een vlekkenmiddel.

Na wat denkwerk bleek er bij een schoonmaakklusje bleekmiddel te zijn gebruikt en was er iets op de trui gespetterd met als resultaat, dat het zwart verdwenen was.

Wat nu? De trui was nog goed, echt niet rijp voor de container.

Toen kreeg de eigenaar van de trui een prima idee. Uit een la kwam een viltstift tevoorschijn, waarop "permanent marker" stond. De trui is weer in gebruik en de viltstift wordt zorgvuldig bewaard.

Mary-Ann Borggreve

Wat is er komende tijd te doen in verband met 80 jaar bevrijding

Hier een paar dingen. Voor details en meer info moet u het internet bezoeken en goed de diverse kranten volgen.

12 april Het verhaal van Ede Schuilplaats in Ede. Alle informatie is te vinden op www.deharmonie.org/theaterconcert.

19 april t/m 10 mei Journey of freedom (diverse activiteiten) zie de www.Stingerbol.nl

3 mei Vriendendag historische collectie Korps Nationale Reserve Iedereen is op deze dag welkom en leeftijd is niet belangrijk.

Aanmelden kan vooraf op <https://www.hc-korpsnationalereserve.nl/>

4/5 mei Expositie Gezichten van het verzet Ieder jaar staat Ede op 4 mei stil bij het Mausoleum. Het Mausoleum is een grafmonument voor Nederlandse verzetsmensen. Op 4 mei worden hier de oorlogsslachtoffers herdacht met een defilé en kranslegging. Rond 4 en 5 mei worden de verhalen van moedige verzetsstrijders zichtbaar gemaakt met de krachtige expositie 'gezichten van het verzet'. Deze expositie toont de menselijke kant van de oorlog.

Samen uit eten?

Helaas is er in de maand april **geen samen** uit eten. Er zijn deze maand te veel feestdagen en activiteiten. Daarom is het lastig om een geschikte datum te plannen. In de eerstvolgende nieuwsbrief laat ik u weten wat we in de maand mei doen. Hopelijk wordt het dan, zoals altijd, weer een gezellig samenzijn. Voor informatie kunt u contact met opnemen met:

Marja Ankoné, tel.: 0318 – 62 00 31

Ontvangt u AOW? Hoeveel spaargeld mag u hebben in 2025

Als u AOW ontvangt is het goed om te weten hoeveel spaargeld u mag hebben zonder dat dit gevolgen heeft voor uw inkomen of toeslagen.

Voor de AOW, een basispensioen, zelf is er geen limiet en maakt het niet uit hoeveel spaargeld u heeft. Anders ligt het bij aanvullende regelingen. Daar kan uw spaargeld wél van invloed zijn.

1. Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO):

Heeft u naast uw AOW een laag inkomen? Dan kunt u mogelijk AIO krijgen. Maar let op: er geldt een vermogensgrens. Als u alleen woont geldt een maximumbedrag van € 7.770 en als u met uw partner of met een kind (jonger dan 18 jaar) woont € 15.540. Heeft u meer spaargeld? Dan vervalt het recht op AIO.

2. Zorgtoeslag, huurtoeslag en andere toeslagen

Ook toeslagen zijn afhankelijk van uw vermogen. De vermogensgrenzen verschillen per toeslag:

	Huurtoeslag	Zorgtoeslag
Alleenstaanden	€37.395	€141.896
Partners	€74.790	€179.429

U heeft geen recht meer op deze toeslagen bij overschrijding van deze grens.

En hoe zit het met belasting over spaargeld?

Spaargeld valt in box 3 van de inkomstenbelasting. In 2025 geldt een vrijstelling van € 57.684 per persoon en € 115.368 voor fiscale partners. Ingeval u meer heeft, betaalt u belasting over het meerdere. Dit heet vermogensrendementsheffing. Dit heeft geen invloed op uw AOW of toeslagen, maar u krijgt wél een hogere belastingaanslag.

Tips om slim met uw spaargeld om te gaan

Hou rekening met de vermogensgrenzen als u optimaal wil profiteren van toeslagen en regelingen. Bijvoorbeeld door het spaargeld te verdelen tussen u en uw partner en/of te investeren in uw woning of duurzame verbeteringen.

Op de site van de Belastingen kunt u deze informatie ook vinden.

Bestaanszekerheid en het betere werk

Ap maakte ons opmerkzaam op een lezing die vorig jaar is gegeven door Godfried Engbertsen, lid van de WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid). De WRR informeert en adviseert de regering en het parlement over grote maatschappelijke vraagstukken. De lezing werd georganiseerd door Cedris, een organisatie die strijdt voor een inclusieve arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt, waar voor iedereen een plaats is, ook voor mensen met een beperking. Zie ook <https://cedris.nl/nieuws/dit-was-de-cedris-lezing-2024-met-godfried-engbertsen/>

Godfried Engbertsen gaf in zijn lezing aan dat het net van onze verzorgingsstaat is losgeraakt en we nu mensen zien die daar doorheen vallen. Zijn centrale boodschap was dat cruciaal voor bestaanszekerheid is: het zorgen voor goed werk, het realiseren van een sociaal minimum dat een toereikend inkomen biedt en het creëren van een solide basis kennis. Hij begon zijn verhaal met de geboorteakte van de Nederlandse verzorgingsstaat, het Rapport Sociale Zekerheid 1948. De grote inspiratiebron voor dit document was het Beveridge Report. Dit rapport stamt uit 1942 en stelde een systeem van sociale zekerheid voor dat door de staat zou worden beheerd en dat aan het einde van de oorlog zou worden geïmplementeerd.

Voor het voortbestaan van een moderne economie en maatschappij is het belangrijk dat de overheid zorgt voor voldoende bestaanszekerheid en een aanbod van voorzieningen dat een fatsoenlijk leven mogelijk maakt. Door tekort aan betaalbare woningen, flexibilisering van de arbeidsmarkt, de kans ongelijkheid in het onderwijs en sociaal-economische gezondheidsverschillen ervaren veel mensen bestaansonzekerheid en is daardoor het vertrouwen in de overheid dramatisch gezakt. Herstel van het vertrouwen is noodzakelijk en doelstellingen waaraan gewerkt zou moeten worden.

De financiële bestaanszekerheid moet worden versterkt. Maar niet alleen geld is belangrijk, ook werk. En ook om mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te helpen. Daar zijn ruimers budgetten en instrumenten voor nodig, maar ook kennis van kansrijk arbeidsmarkt beleid. Die moet worden opgebouwd en versterkt. Cedris en de sociaal ontwikkelbedrijven spelen hierin een belangrijke rol.

JUMBO Panningen won de prijs van 2500,- euro, daar zij een klassiek voorbeeld zijn van een aanpak, die bij deze tijd past. De supermarktvestiging helpt jonge mensen dankzij een combinatie van scholing en begeleiding aan een baan in de winkel. Dat doen ze samen met de gemeente Peel en Maas.

Ap Dominicus

Parkeren en parkeerschijf

Helaas zijn de kosten van het parkeren in Ede behoorlijk opgelopen. Voor een dagkaart geldt nu een bedrag van 6,50 euro (was voorheen 4 euro).

Parkeerschijf

Daar waar een blauwe zone wordt aangegeven is het in veel gemeenten verplicht om een parkeerschijf te gebruiken om gratis te parkeren. De stoepranden worden gemarkeerd met een blauwe lijn. Een gangbare parkeerduur is 2 uur maar kan korter of langer zijn. U stelt de tijd van aankomst in op de schijf en legt die goed zichtbaar links achter de voorruit. Het is verboden langer te parkeren dan de aangegeven tijd op het bord. De aankomsttijd mag naar boven worden afgerond. Dus als je om 10.10 uur aankomt, mag de parkeerschijf op 10.30 uur ingesteld worden. Er wordt namelijk gewerkt met hele en halve uren op zo'n schijf. Het is niet toegestaan tussentijds de parkeerschijf aan te passen. Hiervoor kunt u een boete krijgen (120 euro). U mag wel de auto verzetten en vervolgens de parkeerschijf weer instellen.

Voor een gehandicaptenparkeerplaats kan ook een maximale parkeerduur gelden en moet u in zo'n geval de parkeerschijf gebruiken. Raadzaam is goed op de borden te letten. Waar welke regels gelden verschilt per gemeente. Via gehandicaptenparkeerkaart.nl kunt u de juiste informatie vinden.

De Nederlandse parkeerschijf mag u in de hele Europese Unie gebruiken voor een auto met een Nederlands kenteken. Voor een auto met een buitenlands kenteken heeft u een lokale schijf nodig. Volgens de ANWB kunt u die bij tankstations verkrijgen.

In de gemeente Ede zijn voldoende parkeerplaatsen voor zowel auto's als fietsen. In het centrum van Ede stalt u gratis uw fiets in de bewaakte fietsenstalling. Voor het

parkeren van uw auto geldt daar betaald parkeren. Rondom het centrum van Ede en station Ede-Wageningen kunt u alleen parkeren met een parkeervergunning of bezoekerskaart. In de dorpen en de rest van Ede is parkeren gratis. Op sommige plekken moet u dan wel een parkeerschijf gebruiken.

Parkeertijd bij de Stadspoort is onlangs gewijzigd (nu 1,5 uur).

Een van onze redactieleden had een verkeersboete van 129,00 Euro ontvangen van CJIB voor het parkeren bij een blauwe streep. Mogelijk toch de parkeerschijf vergeten achter de voorruit te leggen of overschrijding van de parkeertijd?

Via een telefoontje met een medewerker van het CJIB werd doorverwezen naar de gemeente Ede zodat daar een foto aangevraagd kon worden van de verkeersboete. Maar dat kun je alleen aanvragen via de digitale weg en (hoe kan het ook anders) door een compleet formulier in te vullen. De foto werd ontvangen per post en wat bleek? Er lag wel een parkeerschijf achter de voorruit! Er volgde een excuustelefoontje van een medewerker van de gemeente Ede. Er was sprake geweest van een fout bij het noteren van het kenteknummer!

Zo zie je maar weer dat je ook bij het krijgen van boetes goed moet opletten of het klopt.

De Redactie

Picco Bello Pad

Tussen Ede en Wageningen is een geasfalteerde route dat de leuke naam Picco Bello Pad heeft gekregen. Op veel plekken kunt u op dit pad doorfietsen, zonder te hoeven stoppen bij kruispunten, rotondes of verkeerslichten. Veilig, snel en gemakkelijk fietsen. Het pad bestaat uit verschillende delen, die los van elkaar worden aangelegd. Sommige zijn gereed, aan andere wordt nog gewerkt. U kunt deze informatie vinden op de site van de gemeente Ede. Zie <https://www.ede.nl/in-de-gemeente-edede-in-ontwikkeling/snelle-fietsroute-edede-wageningen>

De Redactie

Marine Waterpolo op de Evenaar in voormalig Nederlands Nieuw-Guinea

Begin jaren '50 werd ik lid van Polar Bears. Dat is dus alweer 65 jaar geleden. Al snel begon ik met het spelen van waterpolo: adsp-H3-H1 met coaches Sander Kok en Maarten v.d. Bent. Dat water trok mij steeds meer. Echter, in 1960 kwam er 'een kink in de kabel'; ik moest in militaire dienst (dienstplicht). Mijn voorkeur had de Marine. Toch ook dicht bij het water.

Na één jaar opleiding—voor marconist—op 'Kattenburg' in Amsterdam. De plek tussen het huidige Scheepvaartmuseum en Nemo. Daarna voor 1 jaar uitgezonden naar Nederlands Nieuw Guinea (in conflict met Indonesië). In Nieuw Guinea was het gemiddeld 35 graden en de luchtvochtigheid 100%, maar wel met prachtige koraalriffen en bijzondere vissen.

Door het werk bij de Marine Verbindingsdienst en na decodering van de berichten, was bekend waar de oorlogsbodems, zoals 'de Evertsen' en 'de Utrecht' zich op zee bevonden en wanneer ze in een haven aanmeerden.

De scheepstimmerman timmerde een paar doelen in elkaar en met wat tuikabels bleef het gehele veld tegen de scheepswand dobberen. Voor de scheidsrechter was het wat moeilijk lopen, maar zover bekend is er nooit één in de zoute zee gevallen.

Maar het was wel waterpolo in oorlogstijd. Er zijn in Nieuw Guinea 156 Nederlandse militairen omgekomen (1942-1962).

Bij terugkomst in Nederland heb ik weer gespeeld bij Polar Bears van H1 t/m H6.

Door te voorkomen dat ik op oudere leeftijd 'door rust ga roesten' zwem ik nog drie keer per week een kilometer borstcrawl etc. bij Tesqua.

Carel van Velsen

Marine Waterpolo op de Evenaar in voormalig Nederlands Nieuw-Guinea (boven Australië) in 1961

Iets leuks te doen in Ede en omgeving

12 april Fashionday in Centrum Lunteren

19 april Paaseieren zoeken in het centrum van Ede, activiteit om met kleinkinderen te doen

25 april Koningsdag op het Museumplein

26 april in Ede en de buitendorpen Koningsdag activiteiten

Vogels spotten

Sinds enige tijd gaan mijn man en ik regelmatig op pad met verrekijker en fotoestel om vogels te spotten. Nooit gedacht dat dit zo leuk is om te doen. Onlangs zijn we zelfs naar een bijeenkomst geweest van de gemeente Ede omdat men mensen zoekt in onze gemeente voor het tellen van vogels. Daar gaan we nog niet aan meedoen want we moeten eerst meer ervaring opdoen. Je moet tenslotte toch ook de vogels goed kunnen herkennen. Die bijeenkomst werd goed bezocht en ik hoop dat veel toehoorders zich hebben aangemeld voor het tellen van vogels in aangewezen gebieden.

Ik ben lid geworden van de Vogelbescherming en op hun website staat heel veel informatie. Ook kun je de geluiden afspelen zodat je sneller herkent welke vogel je hoort en later hopelijk ziet.

Voordat ik een nieuwe camera kocht heb ik overwogen om met mijn mobiel en verrekijker foto's te gaan maken. Tijdens een workshop 'phonescoping' hierover in Zeist vond ik het resultaat daarvan niet geweldig. Dat gaat waarschijnlijk beter met een telescoop, maar die zijn behoorlijk aan de prijs. Dus ik heb toch gekozen voor een ander fotoestel met een vaste lens die ook op grotere afstanden best leuke foto's maakt. Daar moet je je natuurlijk wat meer in verdiepen en dat doe ik stapsgewijs.

Hoe vaker je op pad gaat, hoe beter je de vogels ziet. Hele kleine vogeltjes zijn supersnel weer weg en in dichtbegroeide struiken is het lastig om ze te zien. Gelukkig komen ze ook in onze voortuin en is het eenvoudiger om ze goed te fotograferen. Zie onderstaand een paar fotootjes.

Erica Kuijper

Sjaals, sjaals

Vorig jaar was ik bij de Thomasviering in de Rietkampen. Daar zat een mevrouw te breien. Aan het eind van de middag heb ik gevraagd wat zij maakte. Zij vertelde dat zij voor een dak- en thuislozenproject in Den Haag een das aan het breien was. Dit bracht mij deze winter op het idee om de handwerkgroep bij Sint Barbara voor te stellen om sjaals en mutsen voor dak- en thuislozen te gaan breien. De meeste dames reageerden hier heel positief op en eind februari heb ik samen met een collega-vrijwilliger een flink aantal sjaals en mutsen naar de opvang van het Leger des Heils kunnen brengen. Dit werd erg op prijs gesteld. Inmiddels heb ik alweer een sjaal op de pennen staan. Ik ben zelfs zo fanatiek geweest dat ik in de bus naar Polen zat te breien.

Ik ben al jaren op woensdagmorgen vrijwilliger bij de handwerkgroep van Sint Barbara. Deze groep staat open voor iedereen. Nu hebben we alleen dames, die in huize Sint Barbara wonen of in een van de aanleunwoningen. Tot vorig jaar hadden we ook diverse dames van "buiten". We zouden versterking fijn vinden. Kom gerust eens kijken en meedoen. We zijn er elke woensdagmorgen van 9.30 tot 11.30 uur. Rond 11.00 uur worden de breipennen neergelegd en zingen we bij de piano liedjes van vroeger. Wilt u meer weten over de handwerkgroep. U mag me bellen. (0318-483819)

Mary-Ann Borggreven

Agenda KBO en PCOB

Op de bijeenkomst van KBO Ede en PCOB zijn de leden van beide seniorenverenigingen van harte welkom. Bij activiteiten met een beperkte capaciteit hebben leden van de eigen afdeling voorrang.

KBO Programma

16 april	Aziatisch Buffet Let op: 17.00 tot 19.00 uur. Alleen na betaling.
21 mei	Nog niet bekend
18 juni	Fietstocht
20 augustus	Verjaarsfeest van de 80- en 90- jarigen dit jaar. Alleen op uitnodiging
17 september	Bingo
15 oktober	Lezing over Alzheimer

Vanaf 5 november 2025 tot en met 18 februari 2026 vinden bijeenkomsten plaats in het kader van het 40-jarig jubileum. Over enige tijd zullen wij u hierover informeren.

De bijeenkomsten vinden plaats in de zaal van het appartementencomplex 'De Bosroos', hoek rotonde Proosdijerveldweg/Veenderweg. Ingang aan de Rozenlaan. Aanvang 14.00 uur, tenzij anders vermeld

ANBO-PCOB Ede Lunteren Programma

- Informatie op www.anbo-pcob.nl/afdelingen/ede-lunteren

De bijeenkomsten zijn in 'Rehoboth', Driehoek 11, Ede, tenzij anders vermeld.

ANBO-PCOB Bennekom Programma

- Informatie op www.anbo-pcob.nl/afdelingen/bennekom

Standaard locatie voor activiteiten: Gemeentecentrum De Brink, Brinkstraat 39 Bennekom

